

מסורת הש"ס

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ב.

עין משפט
גרי מצוה

א א ב מ"י מ"י ה'ה'
אשוח ה' טו פתג
פשו מה טושי' ארע
קמו פ' ט' ט' י'
ב ב ד מ"י ט' הלכ' ט'
אמנ ט' ט' ט' ט'
ס' ט' ט' ט' י'

לעון רש"י

קדיירי (קדיירי דין).
לכירי.

תוספות ר"ד

בתולה נשאת ביום ה'
ואלמנה ביום ה'

שפטים שבבת כ"ד
ישבין בעיריות ביום ה'
וביום ה' ואם היה לו
טענה בתולים היה שכיב
לכ"ד. פי' הכפיש תקנו
שנשאת הבתולה ב"ד כ"ד
שיבעול בליל ה' ואם לא
יצא לה בתולים י"ך
בבקר לכ"ד טרס שיחקר
דעמו שיפיש עמה ויחקר
ב"ד מתי זינתה שפא
חתמי זינתה והיא אסרה
לו. ששפטים שבבת וכו'.
פי' אבהילת יהודי שטמא
וטמא דאלמנה שפרש
לקמן. ותקנת עורא הוא
שישבו ב"ד בעיריות
כ"ד וכו'. כדאמרינן כ"ד
מורה מ' חקטו שחיקו
עורא. ואצ"ל שכל עי'
ועיר היתה טהורתי כובע.
בכל ימות הטהרה היה
שכיב בתולה וכו'.
ובה' עוסקים ברינים.
ולקמן פרק ונשאת באחד
בשבת: אמר ר"י שפי'
מה אמרו בתולה נשאת
ב"ד שאם היה לו טענה
בתולים היה שכיב לכ"ד.
ותנשא בא' בשבת ואם
היה לו טענה בתולים
היה שכיב לכ"ד שקור'
הכפיש על תקנת בנות
ישראל שיהא טהור ג'
ימים בסעודה א' בשבת
שני ושלישי וברביעי
כתסה. ועכשיו ששנינו
שקרו. אותה ששנינו לקמן
כפ' אצ"ל נתנים לבתולה
י"ב חודש מטבעה הבעל
לפרנס א"צ. כשם שנתנים
לאשה כך נתנים לאיש
לפרנס א"צ ולאמנה ל'
עין הגיע זמן ולא נשאו
אוכלות משלו. פי' ובגן
שהבעל מעכב הגיע זמן
בא' בשבת פתח שאינו
יכול לטנוס אתי מעלה
לה מונות לפיכך חלה
הוא או שחלתה היא או
שפירסה נדה אתי מעלה
לה מונות. א"ר שמואל
בר רב יצחק ל"ס אלא
מתקנת עורא ואל"ך שאין
כ"ד יושבין אלא כ"ד וכו'.
אבל אי אכ"א כ"ד תקנות
בכל יום כקודם תקנת
עורא אשה נשאת בכל יום
והא בעינן שקרו ורמיה
לה. והכי אסיק רב אחא
רבא אונסא לא אכלה בין
חלתה היא ובין חלה הוא.
והכי הילכתא:

בתולה. הא דלא קמי' הבתולה כדמי' האשה הנקיה הימנה
יקניית (קדושין דף ג') משום דהתם אקרא קאי כי יקח
איש אשה (דברים נ"ד) האשה הכתובה וכן הימנה אכל הכא לא
קאי אקרא והא דלא מן כפ"ך דקידושין (דף י"ד) העבד עברי אף
על פי דמתיב בקרא (שמות כ"ה) כי
מקנה עבד עברי משום דל"כ ה"ל
למתי העבד העברי שאינו דנוק
ואין דרך השי' לדבר כן ומיחו גבי
איש ואשה רגילים בכל מקום לנשות
כה' אע"ג דלא קאי אקרא כמו
האשה שהלכה (ביבמות דף ק"ד):
האשה שמתארמלה (לקמן דף ט"ו):
האיש מדיר את בנו נגזר (ד' ע"ד):

בתולה נשאת ליום הרביעי. תקנת חכמים היא שמשא נרביעי
בשבת כדמפרש טעמא: שפטים בשבת. אמתה
קאי: בשני ובחמישי. אמת מעשר תקנת שמקן עורא. כדנא קמא
בפרק מרובה (דף פ"ג) מפרש לכולהו. ולכן תקנו שמשא נרביעי
שם היה לו טענה בתולים ישכים
לכ"ד כדנא כעסו עליו (א"ר א"ש שות
בימימי י"ך לחוש) שמה יתפיים
ותמקלר דעמו ויקיימנה ושמה היא
זימנה תחמי ונאקרה עליו כדליפין
(טוטה פ"ג מה). מונקתה והיא טמאה (ו'
ומתוך שיבא לבית דין יתכר הדבר
כשיבא הקול שמה יוצאו עדים. ובגמ'
פרין ומישא כחד בשבת: גמ'
לפי ששנינו כו'. לקמן מקשי עליה:

(א) לקמן ט' (ב) לקמן ט'
ג' (ג) (דברים ט"ז): (א) כ"ד
קאי: שבת כ"ד (עירובין
ט"ז): (ד) לקמן ג' ה'
(ו) ויקרא כ"ד (ז) וכן
לכלל מנחה וכו' וכו'
נדה ח' בשבת ק"ך ונאכל
טוטה תחמי: מ"ט דאמרי
גמ' שמה נדה ט': ר"ל
שאמרי ט' שאי מנחה
נדה ט' ע"פ ע' רש"י
עירובין ט' ע"ה דתמי
לכלל מנחה הוא טעם
גמ' ט'.

מובא רש"י

הגיע זמן ולא נשאו. לקמן בפרק
אע"פ (מ"ה) מן תמיני לבתולה שנים עשר
חדש שמתעבה הבעל והזכיר על
השישון לפרנס עמיה בתכשיות.
לפרנס קדיירי' כלע"ו. ולאמנה
שלישי יום: הגיע זמן. זה ולא נשאו
לחופה. לקמן מפרש שעכב הבעל:
מאכלוס משלו. שהבעל חיב צמזומת
אשתו מתקנת כ"ד כדלקמן בפרק
נערה (דף מ"ח): ואוכלוס כפרומה.
אם כהן הוא והיא בת ישראל שהכהן
מאכלוס את אשתו תרומה כדליף
(לקמן דף מ"ג): מוכהן כי יקנה נפשו:
לכן שנינו בתולה נשאת כו'. להודיע
שמקנת חכמים מעכבתו מלכנוס
ואין עכבה זו שלו: מרי דאכרסה
כו'. תמה על דברי רבו ואמר מריה
לדכרסה מה זה היה לשמואל לומר
כן. ועוד שחלה רב יוסף ושכח תלמודו
ותמה על דבריו הראשונים: פלי
תניא כדנא תניא. חלה טעם משנה
שניה במשנה שאינה שניה: ומקשין
לרב יוסף הי תניא והי לא תניא הא
תניא והא תניא. זו שניה חו שניה:
אלא תני תניא. חלה טעם עמא
דפניא דלא מפרש טעמא. משמתי
טעמא מפרש תכונה כתי שישיכים
לבי' דין והגיע זמן אין שום טעם
מפרש שן לומר מפני מה אם הגיע
זמן כחד בשבת אינו מעלה לה
מונות: וסינשא כחד בשבת.
כונה רב יוסף קאמר לה: ועכשיו
שנינו שקרו. וכשיל תקנה זו היא
מעוכב מלכנוס כחד בשבת מעתה
אותה ששנינו כו': לפיכך. רב יוסף
מקיים לה משמיה דנפשיה ומקרייה
ואמר לפיכך הואיל ולמדנו שהמעוכב
מתמת אונס אינו חיב לונה חלה
הוא כו': הא קאימנא. הנינו מונות:
נפספסה שדו. לשון מטר סוקף
(משל' מה) כשטפה שדך. כלומר מוזך גרם כי מהיום אני מוטלת עליך לזון:
פשיע

נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי
שפטים בשבת בתי דינין יושבין בעיריות
ביום השני וכויום החמישי שאם היה לו טענה
בתולים היה משכים לבית דין: גמ' אמר
רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני
מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי
ששנינו הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו
ואוכלות בתרומה יכול הגיע זמן באחד בשבת
יהא מעלה לה מונות לכך שנינו בתולה
נשאת ליום הרביעי אמר רב יוסף מריה
דאברהם תלי תניא בדלא תניא הי תניא והי
לא תניא הא תניא והא תניא אלא תלי תניא
דמפרש טעמא בדתניא דלא מפרש טעמא
אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה
אמר שמואל מפני מה אמרו בתולה נשאת
ליום הרביעי שאם היה לו טענה בתולים היה
משכים לב"ד ותנישא באחד בשבת שאם
היה לו טענה בתולים היה משכים לבית דין
ישקרו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא
מורה בסעודה שלשה ימים אחד בשבת ושני
בשבת ושלישי בשבת וברביעי כונסה ועכשיו
ששנינו שקרו אותה ששנינו הגיע זמן ולא
נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה
יהגיע זמן באחד בשבת מתוך שאינו יכול
לכנוס אינו מעלה לה מונות לפיכך יחלה
הוא או שחלתה היא או שפירסה נדה
אינו מעלה לה מונות ואיכא דבעי לה
מיבעיא חלה הוא מהו התם טעמא מאי
משום דאניס והכא נמי הא אביס או דלמא
התם אניס בתקנתא דתקינו ליה רבנן הכא לא
ואם תמציי לומר חלה הוא מעלה לה מונות
חלתה היא מהו מוצי אמר לה אנא הא קאימנא
או דלמא מציא אמרה ליה נסתחפה שדו
ואם תמציי לומר אמרה ליה נסתחפה שדו
פירסה נדה מהו בשעת ווסתה לא תיבעי לך
דלא

ניסת כרביעי גס כשאר נשים מקנו משום שמחון כך יבא הקול ויתכר
הדבר על ידי עדים והשמא מייתי אביי שפיר מממתנין דבאשת כהן
ובפחותה מנת שלג נאמן לאוקרה עליו. ומימה דהכא משמע דמשום חששא דזנות מקנו שמהא ניסת כרביעי וכפ"כ דגטין (דף י"ו) (וס'
איכא מ"ד דתקנו זמן בגטין משום פירי אכל משום שמה יחפה על נח חתונה לא חיישין משום דזנות לא שכיח וי"ל דהתם קאמר
זנות דלמי לדי מימה דהיינו בהתראה ובעדים לא שכיח אי נמי הכא שלא תשז עמו באיסור כל ימינו חשו אפילו לזנות אע"ג דלא שכיח:
בפ"ג מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי א"ש ששנינו כו'. אין שאל הטעם למה נשאת כרביעי דאם כן לא הוה משני מתי אלא
הכי פירשו מפני מה אמרו כלומר מאי נפקא מינה שמיקו שנשאת כרביעי ומשני נפקא מינה לענין מונות ותרומה ורב
יוסף קא מתנה מריה דאכרסה דהא נפקותא מפרשה כדנא שם היה לו טענה בתולים והוא מניח נפקותא זו המפורשת ותופס נפקותא
אחרת: אלא אי איתמר א"ר יהודה אמר שמואל. ולא נרסקין רב יוסף דהא רב יוסף גופיה קאמר אלא אי איתמר: ורב
בפ"ג מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי אלא נא להקשות אלא ותנשא כחד בשבת: ורנשא באחד בשבת. לא בני לשני
דנשאת כרביעי כדי שנגעל בחמישי משום כרכה שנאמרה זו לניס כדאמרינן לקמן (דף ה') ועוד למה לי טעם דשקרו מיפוק
ליה משום כרכה ואומר ר"י דטעם כרכה אינה אלא ענה טובה ולא מקרי עבריינא אכל משום שקרו מקרי עבריינא וכן משמע לקמן
דאמר טעמא משום כרכה אכל משום איקורי דעמא לא חיישין ומאי נפקא מינה אלא ודאי דמשום כרכה לא מקרי עבריינא:
מנאי